

معاونت پژوهش و انتشارات دانشگاه اکتاب اسلامی
Vice President For Research

راهنمای جامع پایان نامه نویسی - قسمت شانزدهم

نحوه نوشتن فصل چهارم پایان نامه - روش های تحلیل داده ها

دسته بندی : پایان نامه نویسی

فصل چهارم پایان نامه که معمولاً «**تحلیل داده ها**» نامیده می شود در اغلب پایان نامه ها همان فصل تحلیلی آماری است که در آن دانشجو باید به بیان نتایج آماری و آزمون فرضیات تحقیق بپردازد بخصوص اگر در پایان نامه خود از پرسشنامه برای اندازه گیری متغیرها استفاده نموده است و تحقیق پیمایشی دارد.

این فصل، یکی از قسمت هایی است که توسط داوران در روز دفاع مورد بررسی و نقد قرار می گیرد. هدف اصلی فصل چهارم پایان نامه یا هر پژوهش علمی دیگری، پاسخ به پرسش ها و فرضیات ذکر شده در فصل اول است بنابراین تمامی یافته ها باید در این فصل طوری باشند که کاملاً مرتبط با فرضیات ارائه شده در پژوهش باشد.

باید دقت داشته باشید که در این فصل فقط بررسی و تحلیل نتایج مورد نظر کافی است بنابراین لازم نیست به تفسیر و تبیین آن ها بپردازید چرا که باید این تفسیرها را برای فصل پنجم پایان نامه بگذارید. همچنین در این فصل نباید داده ها به صورت خام و جزیی ارائه شوند بلکه نتایج باید از نظر کیفی و کمی تحلیل شده و ارائه گردند.

برای نگارش فصل چهارم پایان نامه یا هر پژوهش علمی دیگری باید با روش های آماری و کار با نرم افزارهای آماری مختلف از جمله **amos,spss** یا **minitab** آشنا باشید و این کار به تخصص نیاز دارد بنابراین بد نیست در این زمینه از متخصصین مشاوره بگیرید و بخواهید شما را در نوشتن فصل چهارم پایان نامه کمک کنند تا مطمئن شوید این کار را به بهترین شکل انجام داده اید.

➤ فصل چهار پایان نامه چگونه نوشته می شود؟

مقدمه

این فصل نیز همانند سایر فصول پایان نامه با مقدمه آغاز می شود که به طور خلاصه مطلب ارائه شده در این فصل را تشریح می کند.

توصیف داده ها

در این بخش از فصل چهارم پایان نامه، محقق باید با کمک جداول و نمودارهای مناسب، به معرفی ویژگی های نمونه مورد بررسی بپردازد و توضیح مختصری درباره هر جدول و نمودار ارائه کند. پیش تر در فصل سوم پایان نامه، محقق به تهیه پرسشنامه یا روش های دیگری برای گردآوری داده ها پرداخته است که حالا باید با توجه به ویژگی های فردی افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه یا مصاحبه شوندگان، این بخش از فصل چهارم را تکمیل کند.

این ویژگی ها می تواند مرتبط با سن، جنسیت، میزان تحصیلات، سابق کار، مجرد یا تاهل و موارد اینچنینی باشد که بتوان از جمع آوری این اطلاعات، جدول یا آماری استخراج کرد و در این بخش به نمایش گذاشت.

➤ آزمون فرضیات یا پاسخگویی به سوالات تحقیق

بسیاری از افراد، این بخش را مهم ترین بخش فصل چهارم می دانند چرا که حالا محقق باید با بهره گیری از آزمون های مناسب، اقدام به تحلیل داده های بدست آمده کرده و نتیجه را توضیح دهد. برای تحلیل داده ها به ابزارهای آماری و نرم افزارهایی نظیر SPSS نیاز است.

معمولا سطح اطمینان استاندارد برای تحلیل داده ها ۹۵ درصد است، بنابراین اگر محقق سطح اطمینان تحلیل داده ها را اعلام نکند، این سطح اطمینان ۹۵ درصد در نظر گرفته می شود و ۵ درصد خطا در آن پذیرفته می شود. هر عدد دیگری به غیر از ۹۵ درصد باید اعلام شود تا سایرین نیز در جریان قرار بگیرند.

در خصوص آزمون فرضیات، معمولا محقق دو فرضیه صفر و یک را در نظر می گیرد. بدین شکل که بعد از تحلیل داده ها فرضا با نرم افزار SPSS و با کمک آزمون ضریب همبستگی پیرسون، باید به خروجی نرم افزار و میزان Sig. آن نگاه کند. اگر این میزان کمتر از ۰.۰۵ درصد بود بدین معنا است که فرض صفر رد شده و فرض یک تایید می شود یعنی اگر یک را جواب مثبت و صفر را جواب منفی در نظر بگیریم در این صورت نتیجه این آزمون مثبت خواهد بود.

اگر این عدد از ۰.۰۵ بزرگتر بود یعنی فرضیه رد می شود یا نتیجه آزمون منفی است. توجه داشته باشید که در علوم انسانی، محقق هیچ وقت فرضیه ای را اثبات نمی کند بلکه فرضیات تایید یا رد می شوند چرا که فرضیه ممکن است در یک جامعه تایید شود ممکن است در جامعه دیگر رد شود. بنابراین استفاده از واژه ی

«اثبات» در اینجا صحیح نیست و فقط به رد یا تایید پرداخته می شود. بحث تحلیل داده ها بسیار طولانی و مفصل است و تحلیل نتایج با توجه به نوع آزمون های مورد استفاده و نوع فرضیات با هم متفاوت خواهند بود. بنابراین این بخش از فصل چهار پایان نامه پرچالش تر از سایر بخش ها خواهد بود، بنابراین کمک گرفتن از افراد متخصص در این زمینه بخصوص در تحلیل داده های آماری می تواند تا حد زیادی به شما کمک کرده و استرس این کار را کاهش دهد.

➤ بررسی اختلاف نظرها

این بخش از جمله بخش هایبست که شاید همیشه و برای تمامی تحقیقات لازم نباشد اما گاهی محقق می تواند در این فصل به آن بپردازد. در اصل در این بخش محقق به سئوالاتی جواب می دهد که اختلاف نظرهای احتمالی بین نمونه مورد بررسی را از نظر ویژگی هایشان نشان می دهد.

مثلا آیا نظر خانم ها و آقایان، یا افراد دارای مدرک تحصیلی مختلف، افراد مجرد یا متاهل، افرادی با سنین خاص (مثلا بالای ۵۰ سال و زیر ۵۰ سال)، در خصوص یک مفهوم یا متغیر مورد بررسی با یکدیگر متفاوت است یا خیر؟

محقق برای پاسخ دادن به این سوال دو فرضیه که به شکل صفر و یک مشخص می شود مطرح می کند. مثلا فرضیه صفر مشخص می کند اختلاف نظر وجود ندارد و فرضیه یک نشان می دهد اختلاف نظر وجود دارد.

➤ بررسی وضعیت متغیرهای مورد بررسی

این مورد نیز یکی دیگر از تحلیل هایی است که می توان در فصل ۴ انجام داد. مثلا تصور کنید محقق درباره «تعهد سازمانی» به جمع آوری اطلاعات می پردازد، می تواند به بررسی وجود رابطه احتمالی بین رضایت شغلی و تعهد سازمانی نیز بپردازد بنابراین اقدام به تهیه پرسشنامه ای می کند که نتایج آن علاوه بر اینکه به هدف اصلی که تعهد سازمانی افراد است مرتبط می شود بلکه رضایت شغلی آن ها را نیز نشان دهد.

با تحلیل و بررسی نتایج این پرسشنامه و با در نظر گرفتن فرضیات صفر و یک، فرض صفر ناراضی بودن پرسنل از شغل و فرض یک راضی بودن پرسنل از شغلشان را نشان خواهد داد. حالا با نتایجی که جلوتر درباره تعهد سازمانی افراد گرفته شده بود می توان دریافت که آیا تعهد سازمانی افراد با رضایت شغلی آنها مرتبط است یا خیر.

همانطور که دیدید، فصل چهارم پایان نامه به روی تجزیه و تحلیل داده ها تمرکز دارد. بنابراین شما باید بتوانید با روش های مختلف تحلیل داده ها، نرم افزارهای مرتبط با آن و تحلیل نتایج به دست آمده آشنا باشید تا بتوانید این فصل را به بهترین شکل تکمیل کنید.